

Franz Babinger, Die Aufzeichnungen des Genuesen Iacopo de Promontorio - de Campis uber den Osmanenstaat um 1475

Στίλπων Π. Κυριακίδης

doi: [10.12681/makedonika.770](https://doi.org/10.12681/makedonika.770)

Copyright © 2014, Στίλπων Π. Κυριακίδης

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Κυριακίδης Σ. Π. (1960). Franz Babinger, Die Aufzeichnungen des Genuesen Iacopo de Promontorio - de Campis uber den Osmanenstaat um 1475. *Μακεδονικά*, 4(1), 609–610. <https://doi.org/10.12681/makedonika.770>

εγγράφων εἰς ὀλίγους μόνον καλοὺς γνώστας τῆς τουρκικῆς τῶν χρόνων τοῦ Μεχμέτ τοῦ Β' εἶναι προσιτόν. Διὰ τοῦτο μετ' ἀνυπομονησίας ἀναμένεται ὑπὸ τῶν περὶ τὴν Τουρκοκρατίαν ἀσχολουμένων ἢ δημοσιεύσεις τῆς ὑπὸ τοῦ συνεργάτου τοῦ ἐκδότου H. Z. Kissling παρασκευαζομένης μεταφράσεως.

ΣΤΙΑΦΑΝ Π. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

F r a n z B a b i n g e r, Die Aufzeichnungen des Genuesen Iacopo de Promontorio - de Campis über den Osmanenstaat um 1475. München 1957 [Bayer. Akad. d. Wiss. Philos. - hist. klasse, Jahrg. 1956, Heft 8]. 8ov σ. 95.

Ὁ διαπρεπὴς τουρκολόγος ἐν τῷ ἀνωτέρῳ ἔργῳ του δημοσιεύει κείμενον σπουδαιότατον, ἀφορῶν εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Μωάμεθ τοῦ Β'. Τὸ κείμενον δὲν εἶναι ἄγνωστον. Καθὼς μᾶς πληροφορεῖ ὁ ἐκδότης εἰς τὴν εἰσαγωγὴν του ὃ ἐν Βολωνίᾳ καθηγητῆς τῆς γεωγραφίας Carlo Errera ἐγνώριζεν αὐτό, παρώτρυνε δὲ τὸν Βούλγαρον P. P. Ikonvski εἰς τὴν ἔκδοσίν του, ἣτις καὶ ἐγένετο ἐν Σόφια τὸ 1929 συκοδευομένη ὑπὸ βουλγαρικῆς μεταφράσεως καὶ παρατηρήσεων, αἵτινες ὅμως ἀποδεικνύουν ὅτι ὁ ἐκδῶσας δὲν εἶχε τὴν ἀπαιτουμένην διὰ τὸ ἀναληφθῆν ἔργον ἐπιστημονικὴν παρασκευὴν. Ἐπειδὴ δὲ τὸ κείμενον ἀποτελεῖ πηγὴν σπουδαιότατην διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Πορθητοῦ, ὀρθῶς ὁ ἐκδότης ὑπεβλήθη εἰς τὸν κόπον τῆς ἐκ νέου ἐκδόσεώς του.

Ὁ συγγραφεὺς τοῦ κειμένου Iacobo de Promontorio olim de Campis, καταγόμενος ἐκ Γενούης, παρέμεινεν ἐπὶ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Μουράτ (1430 - 1448) καὶ κατόπιν ἄλλα ἑπτὰ (1453 - 1460) εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Πορθητοῦ ὡς ἔμπορος αὐτῆς. Ἐπιστρέψας εἰς Γένουαν ἐξηκολούθησε τὰς ἐμπορικὰς αὐτοῦ σχέσεις μετὰ τὴν Τουρκίαν, ἀπέθανε δὲ περὶ τὸ 1487. Ὁ συγγραφεὺς κατὰ τὴν διαμονὴν του εἰς τὴν αὐλὴν τῶν δύο σουλτάνων εἶχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ γνωρίσῃ ἐκ τοῦ πλησίον τὰ τουρκικὰ πράγματα, ἐφρόντισε δὲ νὰ κρατήσῃ σχετικὰ σημειώματα, τὰ ὁποῖα καὶ ἀποτελοῦν τὸ κείμενον τοῦ ἔργου του, τὸ ὁποῖον τιτλοφορεῖται: «Recolleta nella quale è annotata tutta la entrata del gran Turcho, el suo nascimento, sue magnificentie, suo gouerno, suoi ordini et gesti, capitanei, armigeri, signori, sopracapitanei, prouincie et terre magne con altre sue diuerse excellentie infra notate: et particolarmente recollete per lo spectabile Domino Iacobo de Promontorio de Campis, quale per spatio de anni XVIII è stato in corte del patre del presente turcho continuamente suo mercatante, da lui honorato et beneficato grandemente, et anni sette col presente Signor gran Turcho».

Τὰ σημειώματα ταῦτα εἶναι σπουδαιότατα, ἀφοροῦν δὲ εἰς τὴν συγκρότησιν τῆς αὐλῆς καὶ τῆς σωματοφυλακῆς τοῦ σουλτάνου, εἰς τὴν πολι-

τικὴν καὶ στρατιωτικὴν διαίρεσιν τῆς χώρας, τὰ ἔσοδα καὶ τὰ ἔξοδα τοῦ κράτους· προστίθενται καὶ τινες πληροφορίες περὶ τῶν ἐπὶ προκατόχων τοῦ Πορθητοῦ, ἔτι δὲ καὶ χρονολογικὸν σημεῖωμα τῶν κατορθωμάτων αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ 1453 μέχρι τοῦ 1475 καὶ τελευταῖον περιγράφεται ἡ σκληρότης αὐτοῦ καὶ ἡ ἀγριότης τῶν ἐπιβαλλομένων ὑπ' αὐτοῦ ποινῶν (σ. 89). «Düerse sono, λέγει, immo horribile le iustitie et iniustitie et crudeltà del gran Turcho.» Ἄξια σημειώσεως εἶναι καὶ τὰ ἐν τέλει λεγόμενα περὶ τῶν πληρωμάτων τοῦ τουρκικοῦ στόλου, τὰ ὁποῖα ἦσαν ἑλληνικά, ἔτι δὲ καὶ τὰ περὶ ἀριθμοῦ τῶν οἰκιῶν τῶν γησίων, ἐκ πατρὸς δηλ. καὶ μητρὸς, Τούρκων, αἱ ὁποῖαι ἀνήρχοντο μόνον εἰς δύο χιλιάδας καθ' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν ἀνατολὴν (tra tutta Turchia et Grecia σ. 94). Ἡ πληροφορία ἔχει σημασίαν διὰ τὴν ἐθνολογικὴν καταγωγὴν τῶν συγχρόνων Τούρκων.

Τὸ κείμενον, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι αὐτόγραφον, ἐκδίδεται μετὰ πολλῆς προσοχῆς, συμπληρουμένον μετὰ πολλῆς πιθανότητος τῶν εἰς τινὰς σελίδας παρουσιαζομένων ἐκ καταστροφῆς χασμάτων, συνοδεύεται δὲ καὶ ὑπὸ τῶν ἀναγκαίων διὰ τὴν κατανόησιν τοῦ κειμένου σχολίων. Τοῦ κειμένου προτάσσεται ἀξιανάγνωστος διεξοδικὴ εἰσαγωγὴ (1 - 28), εἰς τὴν ὁποίαν ὄχι μόνον δίδονται αἱ ἀναγκαῖαι διὰ τὸ χειρόγραφον καὶ τὸν συγγραφέα πληροφορίες, ἀλλὰ γίνεται λόγος διὰ τὰς πηγὰς τῆς ἱστορίας τῶν Τούρκων κατὰ τὸν ΙΕ' αἰῶνα, καὶ ἰδίως τὰς ἰταλικὰς, αἱ ὁποῖαι εἶναι πολῦτιμοι, δεδομένου ὅτι οἱ μὲν Τούρκοι χρονογράφοι οὐδὲν σπουδαῖον προσφέρουν, τὰ δὲ παλαιὰ τουρκικὰ ἀρχεῖα σχεδὸν δὲν ὑφίστανται, πωληθέντα κατὰ τὸ πλεῖστον ὡς ἀχρηστος χάρτης (σ. 6).

Ἡ ὑπηρεσία, τὴν ὁποίαν ὁ ἐπιφανὴς τουρκολόγος παρέσχε διὰ τῆς ἐκδόσεως ταύτης εἰς τοὺς ἀσχολουμένους περὶ τὴν Τουρκοκρατίαν τοῦ ΙΕ' αἰῶνος, εἶναι πολῦτιμος, θὰ ἔπρεπε δὲ τὸ ἔργον ἐν Ἑλλάδι τοῦλάχιστον νὰ μελετηθῆ μετὰ προσοχῆς καὶ νὰ γίνῃ εὐρύτερον γνωστὸν.

ΣΤΙΛΙΩΝ Π. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

André Guillou, Les archives de Saint-Jean-Prodrôme sur le mont Menécée. Paris 1955 (Bibliothèque byzantine publiée sous la direction de P. Lemerle. Documents 3). 80ν μέγα, σ. 219, πίν. 4.

Τὰ ἔγγραφα τῆς παρὰ τὰς Σέρρας Μονῆς τοῦ Τιμίου Προδρόμου εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον γνωστὰ ἐκ παλαιότερων δημοσιεύσεων. Αἱ δημοσιεύσεις ὅμως αὐτὰ δὲν διακρίνονται διὰ τὴν ἀκρίβειάν των, διότι δὲν στηρίζονται ἐπὶ τῶν πρωτοτύπων, ἀλλ' ἐπὶ παλαιῶν ἢ νεωτέρων ἀντιγράφων, ὄχι πάντοτε πεπειραμένων ἀντιγραφέων, ὧν μάλιστα εἰς, ὁ Γεώργιος Ἰωαννίδης, ἐργασθεὶς διὰ λογαριασμόν τοῦ γνωστοῦ πανσλαβιστοῦ προπαγανδιστοῦ Stefan Verkoric', τοῦ πλαστογράφου τῶν παμπαλαίων σλαβικῶν ὀρφικῶν